

a l'ESE. del poble de Toses. Se solia grafiar *Navà* (GGC; N.C.E.C.) però ho he fet rectificar en *Nevà* en la 2a. ed. *Pron. nabá*, a Ribes, Casac. 1920; id. 1935 en el poble mateix (enq. a Planoles i a Toses XIII, 7.27).

MENC. ANT. 839: *Neuano*, Acta C. SdUrg. i còpia S. XII (*Neua*, en el Capbreu) (ed. P.Pujol, nº 2200); 942: *Nevano* (MarcaH. 764); 1023: vineas de *Nevano* (ib. 1055); 1033: *Nevano* (ib. 1035); 1348: G. S. rector de St. Cristòfor de *Nevano* (SerraV., *Pinós Mtpl.* III, 233); 1359: parròquia de *Nava* (CoDoACA XII, 66). I altres 9 mencions de forma semblant aa. 1350-1628 (SerraV. I. c.).

ETIM. M-Lübke (BDC XI, 8) guiant-se per la mala grafia *Navà*, el creia pre-romà, relacionant-lo amb l'ib-bc. NABA, cast. *nava*. Aebischer (*Top.* 113) vacilla entre això i la bona; que és clara atesa la *e* de totes les mencions antigues. És un nom romà de predi en -ANUM, derivat del NP NAEVIUS, ben conegut, des del notori poeta romà arcaic (també Schulze 263, 35, i Holder II, 741).

HOMÒNIM. N'hi havia hagut un a La Selva, del qual parla J. Ruyra (O.C. 944a), i deu ser el que consta escrit *Nevia* en un doc. de 1128 (BABL IV, 123) Del nexa etimològic -VI- queda rastre en parònims toscans: dos *Nebbiano* i 2 o 3 *Nibbiano* (Pieri, *Top. Arno*, 166-7).

Les NEVES

Partida del terme de Benilloba (Mariola-Aitana) (XXXIV, 157.8).

ETIM. Forma mossàrab del llatí NĪVES, «les neus». Aquesta partida és a prop de Penàguila, en un muntanyam considerable, on és fàcil, a l'hivern, de trobar-hi neu. J.F.C.

NIALGUER

Mas del terme de Reiners (Vallespir) (XXIV, 112). Oït *ə nialgé* per Coromines.

D'un NP *ialguer amb aglutinació de *N'* (= el títol *En*); sens dubte un dels nombrosos compostos en -GARI. Pot ser de *Isalguer*, amb pèrdua de la -s-: un *Isalguer* († 1484) fou molt conegut com abat de St. Joan de les Abadesses (Udina, *Arch Condal de Bna.* SS. IX-X)

NP germànic que es formaria amb ISAL, component prou freqüent (7 noms, amplifícat del fecund IS-, 33 noms, junt amb ISAN- 38: Först.). O bé format amb IDAL (12 en Först., derivat de ID-, 45): car la caiguda de -D- seria encara més normal, si bé eventualment hi ha -D- > -z-. En les fonts germàniques *Idalgar* és ben conegut des del *Polyptichum*

Irminonis, S. VIII (Först, 946); no consta *Isalgar però sí les variants formatives *Isgar* i *Isangar*, el més freqüent (10 cites, des del S. VIII, Fö. 975).

NIARTE, NAORTE i NIBRÓS

Tres llocs del Pallars Superior, vall de Cardós.

1) NIARTE extens paratge de boscúria en el terme de Ribera, pujant al serrat que el separa d'Araós (Vall Ferrera), anotat en l'enqs. de 1934 i 1935 (BDC XXII; de nou en l'enq. d'Ainet de Besan, 1958, XXI, 178.

2) NIBRÓS, Bordes de *nibrós*, són a l'altre costat de la Noguera de Cardós. en el fons superior de la vall d'Estaon; vora les bordes s'encreuen dos camins que partint d'Estaon, un va cap a Lleret (alta vall de Cardós) i un altre que, abans d'arribar a la collada del *Jou* i passant per *la Selva*, fa cap al llogaret de Burgo (Àneu, vall d'Unarre); (1934 a Estaon LL 21, p. 249; BDC XXII, 1935, p. 326). Hi havia la tradició que *Nibrós* era un antic poblet desaparegut, entre Estaon i Bonestarre (Joan Amades BSCC 1933, 252).

3) NAORTE. Al capdamunt de la vall de Cardós, en te. de Lladorre, estany i comarcada, en un afl. dr. de la ribera de Lladorre, que baixa del pic de Sertascan, fronterer amb França (IGC); oït *na"ôrte* a Tavascan (1934 LL 24, 57; BDC XXIII, 525).

De *Naorte* trobo un parònim en el vessant francès, en el Coserans: 4) *Naort*, veinat en te. de Seix (distr. St. Giron), uns 25 k. NNO del *Naorte* català (és en una alta vall que baixa al Nord, intermèdia i paral·lela a la d'Aspet, i en prolongació N. de la de Cardós. Ja en doc. de 1252: un «village de *Naorte*» estava en disputa entre l'emprenedor Roger d'Aspet i el monestir de Lezat (*Cart. de Lezat*, *Hist. Igd.*, v, 1808).

ETIM. Evidentment bascoïdes tots quatre, i inseparables els uns dels altres: ho indiquen alhora la zona en què es troben, la més espessa en NLL basco-aquitans, a banda i banda del Pir. central; i també llur fesomia fonètica.

Entre 1 i 3 i 4, només varien les vocals: idèntiques entre 3 i 4, però és igual tota llur estructura sil·làbica, i idèntiques les consonants; entre 1 i 2 coincideix la inicial *Ni-*.

Un altre indicatiu molt guaiador és la terminació *-arte* de (1), tan productiva en basc, com postposició especialment amb el significat de 'entre --- (entremig de)'; i com 2n component és l'integrand d'un sens fi de NLL i NPP bascos: *Etxarte*, *Ugarte*, *Olarte*, *Anabi-t-arte*, *Aizpitarte*, *Oribitarte*. *Bitarte* 'entre dos'. *Etxarte* 'entre les cases' etc. I és el cas que hi hem afegit descendència en la toponímia pal·larsesa *Azcabarte* en E. T. C. I, 123.85.

Ara bé aquesta precisament és la situació de *Niarte*: entremig de la Vall de Cardós, i la baixa Vall Ferrera.